

Recull de recursos electrònics de codis d'ètica de biblioteques i bibliotecaris

[Nora Vela](#)

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
vela@ub.edu

Resum [[Abstract](#)] [[Resumen](#)]

Relació de recursos electrònics que contenen codis d'ètica o deontològics. Inclou referències de declaracions emblemàtiques, de codis professionals d'abast internacional i nacional, de guies temàtiques i d'enllaços sobre la matèria, i un calendari de congressos imminents.

1 Introducció

A continuació, oferim una relació de recursos electrònics que contenen codis d'ètica o deontològics, com a complement dels estudis publicats en aquest número. Els criteris que han motivat la selecció són diversos, però per damunt de tot es tractava de no repetir les llistes ja existents, prou completes i bastant recents, que també queden esmentades en la secció de guies temàtiques. Així mateix, s'ha tingut una cura especial a donar la referència dels textos dels codis complets, amb la data d'aprovació i a través de les versions originals publicades a les pàgines web oficials de les entitats emissores. Quan es disposa de la traducció catalana i, en textos de llengües no romàniques, de la castellana, també hi figuren les referències.

Pel que fa a la selecció, en primer lloc figuren els textos íntegres de les dues declaracions més emblemàtiques sobre els drets humans, la històrica de 1789 i la vigent de 1948. Una lectura ràpida de qualsevol codi ens informa, en els paràgrafs inicials, que el nivell superior de les actuacions ètiques que poden arbitrar-se, i de les filosofies corresponents, queda emmarcat pels principis internacionals sobre la llibertat intel·lectual i el dret a la informació acceptats per assemblees competents, com ara la de les Nacions Unides (NU).

En molts codis s'admet també a continuació que, per sota del marc supranacional, se situen els nacionals, és a dir, aquells textos estatutaris i reglamentaris que regeixen la vida dels ciutadans d'un país i que regulen les administracions de què depenen els serveis tècnics de biblioteques i centres documentals, públics o privats.

En segon lloc, per ordre d'importància, vénen les declaracions professionals, és a dir, les de col·lectius internacionals que agrupen biblioteques i bibliotecaris, com ara l'IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions), el FAIFE (IFLA Committee on Free Access to Information and Freedom of Expression) o l'ECIA (European Council of Information Associations). Aquestes declaracions exposen les aspiracions ètiques i deontològiques d'aquestes entitats de reconegut prestigi. Són textos genèrics que toquen punts importants sense entrar en detalls, però són tan vàlids que l'ADBS francesa (Association des Professionnels de l'Information et de la Documentation) ha adoptat el codi de l'ECIA mentre no en redacti un de propi.

El tercer grup, el més nombrós, recull els codis nacionals o sectorials més afins culturalment o professionalment. Aquí ens trobem una gran varietat de gestors i de maneres d'exposar les normes. Pel que fa als gestors, veiem codis emesos per grups de biblioteques, d'altres emesos per associacions de bibliotecaris i d'altres fets per col·lectius més nombrosos, com és el cas de Portugal, on van participar també els arxivers.

La manera d'exposar les normes també varia molt: alguns codis són molt genèrics, com, per exemple, els de l'ALA (American Library Association) o els de la CLA (Canadian Library Association), perquè ambdues associacions tenen, a més a més, molts altres codis específics per a cada tipologia de biblioteques o de serveis; però la majoria són bastant detallats i presenten els punts programàtics agrupats, principalment, en actuacions envers la societat, la professió, els usuaris, els col·legues i el fons documental. Sembla que

un equilibri filosòfic plana per sobre de tots aquests codis i no es poden titllar ni de ser massa restrictius ni de presentar llistes excessives de deures i d'actuacions, arguments en què es basen les dues crítiques fetes més comunament als codis deontològics.

Finalment es recullen, en el cinquè apartat, guies temàtiques i enllaços a pàgines web, i s'hi encabeixen la resta de notícies sobre el tema: des d'altres codis deontològics fins a declaracions vinculades indirectament i, fins i tot, frases i textos al·lusius a la llibertat intel·lectual i a la censura, per exemple. Un calendari de congressos imminents tanca aquesta llista. En aquest darrer apartat, els enllaços són indirectes, ja que remeten a altres llocs del web.

2 Declaracions emblemàtiques

Déclaration des droits de l'homme et du citoyen du 26 août 1789. Paris: Conseil Constitutionnel, 2004. <<http://www.conseil-constitutionnel.fr/textes/d1789.htm>> [Consulta: 5/10/2004].

Declaració dels drets de l'home i del ciutadà, 1789. Segons una versió publicada pel Parlament de Catalunya el 1989. Barcelona: Amnistia Internacional Catalunya, 2004. <<http://www.ai-cat.org/educadors/docs/hist-paris-1789.html>> [Consulta: 5/10/2004].

NU. Déclaration universelle des droits de l'homme (adoptée par l'Assemblée Générale des Nations Unies le 10 décembre 1948 à Paris). Paris: Unesco, [s.a.]. <<http://www.unesco.org/general/fre/legal/droits-hommes.shtml>> [Consulta: 5/09/2004].

NU. Declaració universal dels drets humans. Ginebra: The Office of the High Commissioner for Human Rights. <<http://www.unhchr.ch/udhr/lang/clin.htm>> [Consulta: 5/09/2004].

3 Codis d'abast internacional

IFLA/FAIFE. *IFLA statement on libraries and intellectual freedom. Statement prepared by IFLA/FAIFE and approved by the Executive Board of IFLA 25 March 1999, the Hague, Netherlands*. The Hague: IFLA, 2002. <<http://www.ifla.org/faife/policy/iflastat/iflastat.htm>> [Consulta: 15/10/2004].

IFLA/FAIFE. *Declaración de la IFLA sobre las bibliotecas y la libertad intelectual. [...] fue aprobada por su Comité Ejecutivo en la Haya, Holanda, 25 de marzo de 1999*. La Haya: IFLA, 2002. <http://www.ifla.org/faife/policy/iflastat/iflastat_s.htm> [Consulta: 10/10/2004].

ECIA. *Ethical principles adopted by ECIA members at their meeting in Lisbon in November 1998*. London: ASLIB, [s.a.]. <<http://www.aslib.co.uk/ecia/principles.html>> [Consulta: 15/10/2004].

ECIA. "Principis deontològics dels professionals de la informació i la documentació: el codi de l'European Council of Information Associations (ECIA)". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Núm. 7 (desembre 2001). <<http://www.ub.es/biblio/bid/07ecia.htm>> [Consulta: 15/10/2004].

ADBS. *Principes déontologiques. Le code de l'ECIA. Elaboré dans le cadre des travaux de l'European Council of Information Associations (ECIA) [...]. Il a été adopté en décembre 1999 par l'Association des Professionnels de l'Information et de la Documentation (ADBS)*. Paris: ADBS, 2002. <<http://www.adbs.fr/site/qui/presentation/deontologie.php>> [Consulta: 10/10/2004].

4 Codis d'abast sectorial

ABF. *Code de déontologie du bibliothécaire, adopté lors du Conseil National de l'Association des Bibliothécaires Français le 23 mars 2003*. Paris: Association des Bibliothécaires Français, [s.a.]. <<http://www.abf.asso.fr/IMG/pdf/codedeonto.pdf>> [Consulta: 10/10/2004].

AIB. *Codice deontologico del bibliotecario: principi fondamentali. Approvato dall'Assemblea Generale dei soci tenuta a Napoli il 30 ottobre 1997 e 1999*. Roma: Associazione Italiana Biblioteche, 2004. <<http://www.aib.it/aib/cen/deocod.htm>> [Consulta: 10/10/2004].

ALA. *Library bill of rights. Adopted June 18, 1948. Amended February 2, 1961, and January 23, 1980, inclusion of "age" reaffirmed January 23, 1996, by the ALA Council*. Chicago: ALA, 2004. <<http://www.ala>

ALA. *Declaración de los derechos de las bibliotecas. Adoptado el 18 de junio 1948. Enmendado el 2 de febrero de 1961 y el 23 de enero de 1980 por el Council of American Library Association.* Chicago: ALA, 2004. <<http://www.ala.org/ala/oif/statementspols/statementsif/spanishversion/derechos.pdf>> [Consulta: 10/10/2004].

ALA. *Code of ethics of the American Library Association. Adopted by the ALA Council, June 28, 1995.* Chicago: ALA, 2004. <<http://www.ala.org/ala/oif/statementspols/codeofethics/codeethics.htm>> [Consulta: 16/10/2004].

ALA. "El codi d'ètica de l'American Library Association. Adoptat per l'ALA Council el 28 de juny de 1995". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Núm. 7 (desembre 2001). <<http://www.ub.es/biblio/bid/07ala.htm>> [Consulta: 16/10/2004].

APBAD. *Código de ética. Adoptado a 25 de Junho de 1999 pelas três associações: APBAD, INDITA, APDIS.* Lisboa: Associação Portuguesa de Bibliotecários, Arquivistas e Documentalistas, 2001. <<http://www.apbad.pt/pcodetica.htm>> [Consulta: 10/10/2004].

[BBS. Code de déontologie des bibliothécaires suisses. Ce Code de déontologie a été adopté par l'Assemblée Générale du 4 septembre 1998 à Yverdon-les-Bains.](http://www.bbs.ch/html/fr/images/pdf/deontologie.pdf) <<http://www.bbs.ch/html/fr/images/pdf/deontologie.pdf>> [Consulta: 2/03/2004].

LA. *Code of professional conduct. This Code of professional conduct was approved by Library Association Council and the Annual General Meeting in 1983, in accordance with The Library Association's bye-law 45 (a).* London: The Library Association, [s.a.]. <<http://www.la-hq.org.uk/directory/about/conduct.html>> [Consulta: 10/10/2004].

CBPQ. *Le code de déontologie de la CBPQ. Adopté par les membres de la Corporation des Bibliothécaires Professionnels du Québec, le 6 mai 1978. Mise-à-jour 1996.* Montréal: Corporation des Bibliothécaires Professionnels du Québec, 2002. <http://www.cbpq.qc.ca/corporation/loi_et_regl/deonto.html> [Consulta: 10/10/2004].

CFB. *Código de ética profissional do bibliotecário. Conforme Resolução do Conselho Federal de Biblioteconomia n°327/86 e publicado no Diário Oficial da União em 04/11/86.* Santa Catarina: Conselho Federal de Biblioteconomia, 1986. <<http://www.ced.ufsc.br/bibliote/crb/etica.html>> [Consulta: 20/02/2004].

CLA. *Code of ethics. Annual General Meeting. Canadian Library Association. June 1976.* Ottawa: Canadian Library Association, 2004. <<http://www.cla.ca/about/ethics.htm>> [Consulta: 16/10/2004].

CLA. *Intellectual freedom position statement. Approved by Executive Council of Canadian Library Association, June 27, 1974; amended November 17, 1983, and November 18, 1985.* Ottawa: Canadian Library Association, 2004. <<http://www.cla.ca/about/intfreed.htm>> [Consulta: 10/10/2004].

5 Llista de guies temàtiques i d'enllaços

ALA. *Intellectual freedom statements and policies.* Chicago: ALA, 2004. Enllaços als textos programàtics de l'ALA i a altres textos importants exteriors a l'organisme. <<http://www.ala.org/ala/oif/statementspols/statementspolicies.htm>> [Consulta: 16/10/2004].

CLA. *Position statements.* Ottawa: Canadian Library Association, 2004. <<http://www.cla.ca/about/poslist.htm>> [Consulta: 16/10/2004].

IFLA/FAIFE. *Professional codes of ethics/conduct. A collection of professional guidelines for librarians and other library employees adopted by national library or librarians associations or implemented by government agencies.* The Hague: IFLA, 2003. <<http://www.ifla.org/faife/ethics/codes.htm>> [Consulta: 16/10/2004].

IFLA/FAIFE. *Intellectual freedom statements. A collection of statements on intellectual freedom adopted by national library associations.* The Hague: IFLA, 2002. <<http://www.ifla.org/faife/ifstat/ifstat.htm>> [Consulta: 16/10/2004].

IFLA/FAIFE. *IFLA/FAIFE links.* The Hague: IFLA, 2002. Enllaços als set espais que agrupen llocs i textos

segons els epígrafs següents: “International Human Rights Conventions and Declarations”, “Intellectual Freedom Statements of other International Organisations”, “Intellectual Freedom & Human Rights Organisations”, “Alert Services”, “World Reports on Human Rights”, “Human Rights Resources on the Net”, “Internet censorship, filtering and rating”. <<http://www.ifla.org/faife/links/links.htm>> [Consulta: 16/10/2004].

IFLA/FAIFE. *Quotes on intellectual freedom & censorship. This is the IFLA/FAIFE collection of quotations on intellectual freedom and censorship. The quotations derive from a wide variety of people dispersed in both time and geography, and deal with many different issues related to the concept of intellectual freedom. Index by subject. Index by origin/author.* The Hague: IFLA, [s.a.]. <<http://www.ifla.org/faife/litter/quotes.htm>> [Consulta: 16/10/2004].

Pérez Pulido, Margarita; Gómez-Pantoja Fernández-Salguero, Aurora (2001). “Ética y deontología profesional en Internet: listado de recursos gratuitos”. *Boletín de ANABAD*. Vol. 51, nº 3 (2001), p. 59–173. <<http://www.anabad.org/documentos/documentos/eticalistado2.doc>> [Consulta: 16/10/2004].

6 Calendari de congressos

IFLA/FAIFE. *Freedom and Information Conference. First announcement. June 15th–17th 2005. Loughborough University.* <<http://www.ifla.org/faife/faife/FAIFE-2005freedominformation-1CFP.pdf>> [Consulta: 16/10/2004].

IFLA/FAIFE. *Censorship and access to information: past and present. International Theoretical and Practical Conference. March 16–18, 2005. Saint-Petersburg, Russia.* <<http://www.nlr.ru:8101/tus/160305/eng/>> [Consulta: 11/11/2004].